

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในอำเภอ สันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษาภูมิหลังของการเป็นสมาชิกของเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่รับการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งจากหน่วยงานภาครัฐและภาค เอกชน ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อรูปแบบการ ส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยใช้ประชากรที่ศึกษาจาก 4 ตำบล ซึ่งในปัจจุบันบางส่วนยังเป็นสมาชิกกลุ่ม และบางส่วนได้เลิกเป็นสมาชิกกลุ่ม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่ง การ เป็นสมาชิกเพื่อรองรับการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของบริษัทเอกชน 4 ตำบล คือ

- ตำบลแม่แฝก จำนวน 8 กลุ่ม 734 ราย
- ตำบลแม่แฝกใหม่ จำนวน 11 กลุ่ม 828 ราย
- ตำบลหนองหาร จำนวน 6 กลุ่ม 417 ราย
- ตำบลป่าไผ่ จำนวน 4 กลุ่ม 279 ราย

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

เกษตรกรทั้งหมด 2,258 ราย เป็นเกษตรกรที่ยังเป็นสมาชิกกลุ่ม จำนวน 568 ราย คิด เป็น 25% และเกษตรกรที่ยกเลิกการเป็นสมาชิกกลุ่ม จำนวน 1,690 ราย คิดเป็น 75% โดยทำ การสุ่มตัวอย่างเพียง 10% ของประชากรทั้งหมด (หลักพัน) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 225 ราย

จากจำนวนกลุ่มเกษตรกร 225 ราย จะแบ่งออกเป็นเกษตรกรที่ยังเป็นสมาชิกกลุ่มใน ปัจจุบันจำนวน 90 ราย (40%) และเกษตรกรที่ยกเลิกการเป็นสมาชิกกลุ่มจำนวน 135 ราย (60%)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิด (Close - ended question) และคำถามปลายเปิด (Open - ended question) เพื่อสอบถามเกษตรกรผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มมันฝรั่ง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและรูปแบบการได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ และภาคเอกชนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่ง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่ง

การทดสอบแบบสอบถาม

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

2. การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในพื้นที่ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอสันทราย จำนวน 10 ราย นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธี Split-half Method แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยวิธี Pearson Product Moment Correlation Coefficient แล้วไปคำนวณโดยใช้สูตรของ Spearman Brown โดยเกณฑ์การตัดสินใจสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าใกล้เคียง 1.00 (ประมาณ 0.70-0.90) แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้ (พวงรัตน์, 2538)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability)

$$r_{tt} = \frac{2 r_{xy}}{1 + r_{xy}}$$

$$r_{xy} = \frac{N(\sum xy) - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[N\sum x^2 - (\sum x)^2][N\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

r_u	=	ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามทั้งฉบับ
r_{xy}	=	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเชื่อถือได้
N	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
x	=	คะแนนทดสอบข้อที่
y	=	คะแนนทดสอบข้อคู่

จากการหาความเชื่อมั่น ทดสอบแล้วปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.82 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้วิธีนำแบบสอบถามไปสอบถามจากเกษตรกรผู้เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่ง ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัย ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทั้งจากโรงงานอุตสาหกรรมการแปรรูปและสหกรณ์ผู้ปลูกมันฝรั่งจังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม (Statistical Package for the Social Sciences /SPSS PC⁺) แล้วใช้เครื่องมือทางสถิติมาวิเคราะห์ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum)

1.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการส่งเสริมของภาครัฐและภาคเอกชน วิธีวัดความคิดเห็น โดยกำหนดการวัดเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย การกำหนดคะแนนในแต่ละข้อดังนี้

เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	0	คะแนน

การแปลงคะแนนข้างต้นนี้ ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มโดยมีอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.67 จากสูตร (บุปผา,มปป:21)

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น (Class Interval)} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 \text{แทนค่า} &= \frac{3-1}{3} = 0.67
 \end{aligned}$$

ดังนั้นในการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยจึงสามารถจัดลำดับคะแนน และแปลความระดับการตัดสินใจได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.35 - 2.00	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย 0.68 - 1.34	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 0 - 0.67	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

3. สถิติเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สูตรที่ใช้ทดสอบค่าไคสแควร์

$$\chi^2 = \frac{\sum (O - E)^2}{E}$$

เมื่อ

χ^2 = ค่าไคสแควร์

Σ = ผลรวม

O = ค่าความถี่ที่ได้จากการสังเกต (Observed Frequency)

E = ค่าความถี่ที่ได้ตามทฤษฎีหรือตามที่คาดหวังไว้ (Expected Frequency)